

Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei

2010. gada 26. jūnijā

Eksperta slēdziens

par DKS „Ausma-3” (Reģistrācijas Nr. 401031568360) Jūrmalas pilsētā bioloģisko izpēti.

Apseskota DKS „Ausma-3” teritorija un tuvākā apkārtnē ar mērķi novērtēt šeit sastopamo biotopu dabiskumu, to lomu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.

Teritorija apsekota 2010. gada jūnijā. Darba gaitā atzīmēti tur sastopamie biotopi, novērtēta to loma apkārtējās vides bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un noteiktas teritorijā augošās augu sugas.

Botāniskajā literatūrā un Latvijas Vides aģentūras datu bankās pārbaudīta informācija, vai šajā teritorijā nav konstatētas reto un aizsargājamo sugu atradnes. Izpētes teritorijas apkārtnē priežu sausieņu meža biotopos, kā arī upju piekrastē konstatētas sekojošas retas un īpaši aizsargājamas augu sugas: pļavas silpurene *Pulsatilla pratensis*, meža silpurene *Pulsatilla patens*, sekstainā kelērija *Koeleria cristata*, parastais plakanstaipekņis *Diphasiastrum complanatum*, Baltijas donis *Juncus balticus*.

Apsēkotajā teritorijā un tās apkārtnē konstatēti šādi biotopi (iekavās norādīts Latvijas biotopu klasifikatora kods; pielikumā karte):

- upju krasti (D.10);
- priežu sausieņu meži (F.1.1.);
- dzīvojamā apbūve (L.2.).

Apsēkotā teritorija izvietota Lielupes labajā krastā. Virsūdens augu josla upēs fragmentāra, pakļauta spēcīgām strauēm, kas augāju izskalo. **Upes krasts** ir smilšains. Veģetācija attīstās vietām (1. attēls pielikumā). To veido parastā niedre *Phragmites australis*, smiltāja kāpukviesis *Leymus arenarius*, klūdziņu kārkls *Salix viminalis* u.c. Krasta nogāze ir pakļauta spēcīgai erozijai, tāpēc vietām nostiprināta. Šī stāvā krasta daļa ir apaugusi ar ruderālām augu sabiedrībām, jo krasta nostiprināšanai ir izmantoti dārzu atkritumi. Biežāk izplatītās sugas ir lielā strutene *Chelidonium majus* (nezāļu tipa suga), smaržīgā vakarene *Hesperis matronalis* (dārzebēglis), austrumu dižpērkone *Bunias orientalis* (adventīva suga) u.c. Krasta eroziju mazina kāpnes (2.,3. attēls).

Priežu sausieņu meži aizņem teritorijas lielāko daļu. Atsevišķās vietās aug vecākas priedes (galvenokārt Lielupes krasta tuvumā) ar bioloģiski vecu koku iezīmēm, tomēr tās neveido vienotu dabisku biotopu. Pamežs nav attīstīts vai tajā pārsvarā aug dārzebēglis – vārpainā korinte *Amelanchier spicata* un citas dārzebēgļu sugas. Zemsedze ļoti vienveidīga (dominē mellene *Vaccinium myrtillus*, sūnu stāvu veido Šrēbera rūšaine *Pleurozium schreberi*, retāk spīdīgā stāvaine *Hylocomium splendens*), vietām zemsedze pilnībā degradēta (attīstīts tikai nomīdītu sūnu stāvs, sastopami

dažādu sugu svešzemju augi). Lai gan pēc reljefa ģeoloģiskā veidošanās procesa visi priežu sausieņu meži dotajā teritorijā atbilst Latvijas un Eiropas nozīmes aizsargājama biotopa – **1.8. Mežainas jūrmalas kāpas un 2180 Mežainas piejūras kāpas**¹ – statusam, biotopa kvalitāte ir ļoti zema, jo biotopu fragmentē blīva **dzīvojamā apbūve** ar ceļu tīklu (biotopu kartē apbūve nav atdalīta no nelielajiem daļēji dabiskajiem meža fragmentiem), priežu sausieņu mežam raksturīgā zemsedze saglabājusies tikai nelielos fragmentos (4. attēls), kurus ietekmē rekreatīvā slodze (taciņu tīkls, ugunsgrāvu vietas, augsnes eutrofikācija u.c.), visā teritorijā ir ievērojams kultūraugu, dārzeņbēgļu un adventīvo sugu īpatsvars. Grāmatā „Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā”. Noteikšanas rokasgrāmata. (Auniņš, 2010, Rīga, 73.-76. lpp.) dotas minimālās prasības biotopam: „Gadījumos, ja platība ir bijušās lauksaimniecības zemes u.c., kas uz biotopa novērtēšanas laiku ir atjaunojusies un tajā dominē mežainām piejūras kāpām raksturīgās sugas un procesi, pieļaujams tās ieskaitīt mežainu piejūras kāpu (2180) biotopā”. Apsekošanas laikā biotopa platība nav atjaunojusies (tajā ir blīva apbūve un ceļu tīkls), biotopam raksturīgās sugas teritorijā nedominē, nav konstatēti biotopam raksturīgi procesi (smilšu pārpūšana, kāpu veidošanās), līdz ar to apsekotā teritorija neatbilst īpaši aizsargājama biotopa statusam. Nedaudz labāks biotopa stāvoklis ir apsekotās teritorijas apmalēs, kur nav apbūves, taču arī te biotopa kvalitāte ir zema. Mežaino piejūras kāpu biotopa stāvokļa uzlabošana vai atjaunošana, novācot esošo apbūvi, netiks panākta. Šāda darbība drīzāk izsauks jaunus koku stāva un zemsedzes bojājumus. Ēku nojaukšana neatrisinās arī augsnes eutrofikācijas un dārzeņbēgļu sugu invāzijas problēmas. To varētu panākt vienīgi, pilnībā aizvedot augsnes virskārtu, taču šāda rīcība, savukārt, izsauks koku bojājumus, eroziju un smilšu pārpūšanu. Pašreizējā situācijā īpaši aizsargājamais biotops ir degradēts, taču mežaudze pie esošā apbūves blīvuma nav apdraudēta.

Dzīvojamo apbūvi veido gan vasarnīcu tipa apbūve, gan lielākas ēkas. Ēkas vietām ir celtas ļoti tuvu kokiem, taču koki ir saglabāti. Lielākā daļa ēku ir iežogotas un ap tām ir apstādījumi, augļu koki un krūmi, zālāji, dzīvžogi, siltumnīcas (5. attēls). Te notiek vairāk vai mazāk intensīva saimnieciskā darbība, tāpēc apbūves teritorijā ir iznīcināta vai ar dārzeņbēgļu sugām piesārņota dabiskā zemsedze (6. attēls).

Visā **teritorijas apkārtnē** ir priežu sausieņu meži. Ārpus DKS „Priedaines mežmala” un „Priedaines mežmala A” (virzienā uz DKS „Priedaines Mežmala A”) konstatēta MK noteikumos Nr.396 un Latvijas Sarkanās grāmatas 4 kategorijā iekļautā **plavas silpurene *Pulsatilla pratensis***.

Teritorijas un tās tuvākās apkārtnes vidi labvēlīgi varētu ietekmēt sekojoši pasākumi:

- izveidoti ceļi un takas ar segumu, kas samazinātu zemsedzes eroziju (to izsauca braukšana un pastaigas vietās, kas nav iekārtotas šim nolūkam);
- labiekārtotas atpūtas un ugunsgrāvu vietas pie upes krasta (pašreiz esošās ugunsgrāvu vietas var radīt meža degšanu);
- izbūvētas kāpnes uz upes krastu.

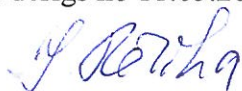
SECINĀJUMI

1. Apsekotajā Jūrmalas pilsētas DKS „Ausma-3” teritorijā pēc reljefa ģeoloģiskā veidošanās procesa konstatētais Latvijas un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājams biotops **1.8. Mežainas jūrmalas kāpas, 2180 Mežainas piejūras kāpas** biotopa statusam atbilst tikai daļā platības (skat. biotopu karti), bet centrālajā daļā tas neatbilst biotopa kvalitātes minimālajām prasībām, biotops no bioloģiskā viedokļa ir degradēts. Nav sagaidāma biotopa atjaunošanās, novācot esošo apbūvi.
2. Teritorijā nav sastopamas LR MK 2000. gada 14. novembra noteikumos Nr.396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” iekļautās augu sugas. Nav konstatētas arī augu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi (LR MK 2001. gada 30. janvāra noteikumi Nr.45 “Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”), Latvijas Sarkanajā grāmatā un EP Sugu un biotopu direktīvas II pielikumā ietvertās augu sugas.
3. Degradētajās zemes gabala teritorijās no sugu un biotopu aizsardzības viedokļa pieļaujama apbūve, saglabājot mežaudzi.

¹ Pirms Latvijas nozīmes aizsargājamā biotopa nosaukuma dots LR MK noteikumu Nr. 421 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” atbilstošais punkts (05.12.2000., grozījumi 27.01.2009) un ES biotopa kods. Ja, saskaņā ar Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu Latvijā noteikšanas rokasgrāmatu (Auniņš, 2010), ES biotopa nosaukums atšķiras no šī paša biotopa nosaukuma Latvijas likumdošanā, doti abi nosaukumi.

Saskaņā ar LR MK 2010. gada 16. marta noteikumiem Nr. 267, eksperta sertifikāta Nr. 2 (sertifikāts derīgs no 11.05.2010. līdz 10. 05.2013.)

Ilze Rēriha

Telefons 26362096, 26409959.